

Archeologienota Brugge Torhoutse Steenweg 511

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

6-7-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning te Brugge Torhoutse Steenweg 511, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingreep 1000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich ten zuidwesten van Brugge (provincie West-Vlaanderen), in de deelgemeente Sint-Michiels langsheen de Torhoutse Steenweg. Het totale plangebied is 20 411m² groot, de zone van de geplande werken beperkt zich echter tot een deelzone van 5 775m² in het oostelijke deel van het plangebied. De site is in gebruik als een school voor buitengewoon onderwijs en als begeleidingscentrum voor kinderen met ernstige emotionele en/of gedragsmoeilijkheden. Op het terrein staan, temidden van een bosrijke omgeving, enkele gebouwen. Daarnaast zijn er verharde zones, toegangswegen, parkeerruimtes en een grasveld/sportplein.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. De huidige, 20ste-eeuwse bebouwing is de enige bebouwing die de site ooit heeft gekend. Sinds minstens 1777 was het plangebied in gebruik als bosgebied (in het noorden) en als landbouwgrond (in het zuiden), en sloot het aan bij het domein rond het kasteel van Tillegem. Behalve de huidige bebouwing zijn er geen aanwijzingen dat er bodemverstoringen hebben plaatsgevonden op het plangebied. Er zijn dus geen redenen om aan te nemen dat eventuele archeologische niveaus niet bewaard zullen zijn. De bebouwing dateert vermoedelijk uit de eerste helft van de 18de eeuw, voorheen was dit mogelijk een heidegebied met vennen en vijvers. Hoe de site er echter exact uitzag voor 1777 kon niet achterhaald worden.

De regio rond het plangebied is niet zo rijk aan archeologische sporen. Er zijn enkele Romeinse en Merovingische resten aangetroffen in de omgeving. Daarnaast zijn er enkele kasteelsites gekend, waarvan het kasteel van Tillegem een oude oorsprong heeft. Het plangebied viel binnen de invloedssfeer van dit kasteel en bleef tot op heden grotendeels bebost. De vondst van een Brits oorlogsvliegtuig vlakbij het plangebied getuigt van de zware bombardementen die tijdens WO II plaatsvonden in de regio.

De bestaande gebouwen in het oostelijk deel van de site worden afgebroken. Deels op dezelfde plek, deels ten zuiden ervan wordt een nieuwbouw met onregelmatige vorm. Rondom de nieuwbouw worden groenzones en toegangspaden aangelegd. De bestaande bomen blijven zoveel als mogelijk behouden. De totale oppervlakte van de zone waar de werken plaatsvinden bedraagt 5 775m². Daarvan is het noordelijk deel van ca. 3000m² gelegen op de plek waar op heden de bestaande bebouwing aanwezig is. Het zuidelijke deel van de geplande werken wordt op dit moment ingenomen door een grasveld/sportplein in het westen en door een tuinzone met o.a. enkele lagere bomen in het oosten. De nieuwbouw wordt niet onderkelderd. De bodemingrepen die gepaard gaan met de geplande werken betreffen eerdere ondiepe ingrepen voor aanleg verhardingen en de vloerplaat van het nieuwe gebouw, gecombineerd met iets meer diepgaande, verspreide ingrepen voor funderingen, nutsleidingen en -voorzieningen. Ter hoogte van het noordelijke deel, waar de

huidige gebouwen staan, zal de nieuwbouw geen grotere verstoring veroorzaken dan degene die nu reeds aanwezig is.

Als de geplande werken afgewogen worden ten opzichte van de archeologische verwachting, die eerder laag wordt ingeschat, dan lijkt het niet opportuun om een verder archeologisch onderzoek te adviseren. Algemeen genomen zullen de nieuwbouwwerken geen diepgaande bodemverstoring met zich meebrengen. Het noordelijk deel van het plangebied is bebouwd (en mogelijk is het bodemarchief hier reeds verstoord, cf. vergraven gronden), hier wordt geen bijkomende verstoring verwacht door de nieuwbouw. Archeologisch onderzoek zal hier dus geen kenniswinst opleveren. Het zuidelijke deel is waarschijnlijk niet verstoord, maar het merendeel van de werken zal hier slechts een oppervlakkige impact hebben op de ondergrond waardoor er geen archeologische niveaus bedreigd worden. De meer diepgaande bodemingrepen (funderingen, nutsvoorzieningen) zijn smalle lijntracés of puntlocaties die verspreid uit elkaar zijn gelegen. Mogelijk kan hierbij archeologisch erfgoed vernield worden, maar een archeologisch onderzoek van deze locaties wordt niet geadviseerd: als er een site aanwezig zou zijn, dan zou deze maar heel beperkt worden aangesneden en zou het onderzoek ervan meer vragen oproepen dan beantwoorden en dus niet leiden tot kennisvermeerdering. De kosten-baten analyse zou in dit geval negatief uitdraaien. **Om die reden wordt er, ondanks het eventuele archeologische potentieel, geen verder onderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.**

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.